

SPORT- EN BEWEEGBELEID 2012-2016

Samen werken aan sport en bewegen
in de gemeente Leeuwarden

SPORT- EN BEWEEGBELEID 2012-2016

Samen werken aan sport en bewegen in de gemeente Leeuwarden

Inhoudsopgave

1.	Sportbeleid anno 2011	7
1.1	Samen werken	7
1.2	Missie en taken	7
1.3	Financiële middelen	8
1.4	Taakverdeling op het terrein van sport	9
2	Aanleiding en achtergrond nieuwe beleidsnota	11
2.1	Beleid tot nu toe	11
2.2	Maatschappelijke ontwikkelingen	13
2.3	Landelijk beleid	13
2.4	Kaders waar binnen we werken	15
3	Speerpunten komende beleidsperiode	17
3.1	Omnivereniging	17
3.2	Uitbreiden en verbreden van de combinatiefuncties	19
3.3	Overkoepelend orgaan afstemming sport- en beweegactiviteiten	21
3.4	Werken aan sport als integraal onderdeel van gemeentelijk beleid	22
3.5	Hoe verder vorm geven	23
3.6	Ander beleidspunt: topsport en talentontwikkeling	24
3.7	Uiteindelijk resultaat	25
Bijlage 1	Achtergrondinformatie over sporten en bewegen	27

1. Sportbeleid anno 2011

Bewegen en sporten zijn belangrijk. Als doel op zich: het leren van nieuwe vaardigheden, verbeteren van conditie en het meten met anderen of andere teams. En als middel: door het bewegen en sporten meedraaien in de samenleving, bevorderen van maatschappelijke participatie en bijdragen aan een goede gezondheid.

1.1 Samen werken

Deze beleidsnota heeft als titel: samen werken aan sport en bewegen. We hebben elkaar nodig om het sport- en beweegbeleid neer te zetten. Aan de ene kant geldt deze samenwerking met de externe partners die zich verbonden voelen met sport in de gemeente Leeuwarden. Door de bezuinigingen verandert de rol van de gemeente. De gemeente Leeuwarden doet een stapje achteruit. Uitgangspunt is de eigen kracht van mensen. Om het nieuwe sportbeleid uit te kunnen werken is de kracht, het enthousiasme nodig van onder andere verenigingen, sportscholen, sportwinkels, scholen, welzijnsinstellingen, maatschappelijke opvanginstellingen en zorgverzekeraars. Aan de andere kant geldt de samenwerking binnen de gemeentelijke organisatie. Sport heeft verbindingen met vele andere sectoren. De komende periode wil de gemeente werken aan het opnemen van sport als vanzelfsprekend onderdeel van Welzijn Nieuwe Stijl, een optimale verbinding met werk en inkomen, gezondheidsbeleid, jeugd en onderwijs, cultuur, maatschappelijke opvang, ruimtelijke ordening, wijkzaken en vastgoed.

Het samen werken komt ook tot uitdrukking in de manier waarop de beleidsnota gemaakt is. Start was de bijeenkomst in mei 2011 waar iedereen met een verbinding met sport in Leeuwarden mee kon denken over het nieuwe Leeuwarder sportbeleid. Alle deelnemers konden ideeën inbrengen om sporten en bewegen te bevorderen. De aanwezigen konden de verschillende ideeën waarderen. De 3 meest gewaardeerde ideeën (de top 3) komen terug in deze beleidsnota (zie hoofdstuk 3):

1. Werken aan/stimuleren van omnivereniging (vitale vereniging);
2. Verbreden en uitbreiding combinatiefuncties sport;
3. Overkoepelend orgaan voor meer afstemming van sport- en beweegactiviteiten in de gemeente Leeuwarden.

1.2 Missie en taken

De gemeente wil bewegen en sporten stimuleren en mogelijk maken. Het programma sport heet dan ook 'Een leven lang bewegen'. De missie van het programma is: Meer Leeuwarders in beweging krijgen.

Dit doet de gemeente door:

- Het aanbieden van sportaccommodaties. De gemeentelijke accommodaties worden vaak de basisvoorzieningen genoemd. Deze zijn nodig in een volwaardig pakket aan sociaal-maatschappelijke voorzieningen voor de eigen bevolking en voor de taak als centrumgemeente. Om het bewegen voor de inwoners van de gemeente Leeuwarden mogelijk te maken en te bevorderen is het faciliteren van sportaccommodaties van groot belang. Dit doet de gemeente verspreid over de stad op de sportparken: Magere Weide, Kalverdijkje Noord en - Zuid, Nijlân, Wiarda, Cambuur en 't Loo (Wirdum) met zo'n 50 sportvelden en 1 atletiekbaan. Daarnaast zijn er 6 multifunctionele sporthallen, 31 gymzalen en 2 zwembaden.

Naast de gemeentelijke sportaccommodaties zijn er commerciële, private sportorganisaties die een rol hebben in het faciliteren en bevorderen van sporten en bewegen. Hierbij kan gedacht worden aan de sportscholen en fitnesscentra, de ijsshal en de tennisparken.

- Het subsidiëren van sportevenementen. Sportevenementen enthousiasmeren mensen om in beweging te komen en verhogen de levendigheid in de stad. De gemeente stimuleert de organisatie van sportevenementen door het geven van subsidie. Breedtesportevenementen kunnen een subsidie ontvangen van € 2.750 en topsportevenementen een subsidie van € 10.000.

In 2011 zijn er 18 breedtesportevenementen ondersteund, variërend van onder andere beachvolleybal, basketbalclinics, 11-steden wandeltocht, waterpolotoernooi tot Dans 2011. Daarnaast zijn er 8 topsportevenementen gesubsidieerd. Het gaat hier om LOOP Leeuwarden, Friesland Cup Shorttrack, Internationaal jeugdhandbaltoernooi, Play-offs Aris, Armwrestling Tournament The Battle 2011, Nicolai & Tabak Accountants Tennis toernooi 2011, het Vechtsportgala en de Bikkelsurvivalrun.

Vorig jaar was Leeuwarden één van de voorronde steden van het EK Korfbal. Dit heeft de gemeente in samenwerking met de bv SPORT en de vier Leeuwarder korfbalverenigingen georganiseerd. Een prachtige happening met een avond aan avond uitverkochte sporthal Kalverdijkje.

- Door het organiseren van beweegactiviteiten en programma's. Op dit moment zet de gemeente vooral in op sporten en bewegen voor kinderen en jongeren tot 16 jaar -met de nadruk op kinderen van 4-12 jaar- in de aandachtswijken. Dit doet de gemeente door het aanbieden van bewegingsprogramma's voor deze groep. De coördinatie en organisatie gebeurt door combinatiefunctionarissen sport¹. Een combinatiefunctionaris is een verbindende schakel tussen school, naschoolse opvang en sportverenigingen. Door deze regeling worden voor het eerst de scheidslijnen tussen lichamelijke opvoeding op school, sport tijdens de naschoolse opvang en verenigingssport doorbroken en met elkaar verbonden. De eerste evaluatie geeft een zeer positief beeld over het functioneren van de 6 fte combinatiefunctionaris sport (evenknie van de cultuurcoach).

Het plan was om de komende periode door te groeien naar 10 fte combinatiefunctionaris sport. Echter vanwege de gemeentelijke bezuinigingen (brede schoolmiddelen en sportmiddelen) is dit niet meer mogelijk en blijft het aantal fte's voor sport op 6 staan.

1.3 Financiële middelen

De totale sportbegroting voor 2012 betreft € 5.830.580,00. De middelen worden als volgt over de drie hiervoor beschreven onderdelen verdeeld:

Accommodaties	€ 5.465.200,00
Huur	2.368.700,00
Exploitatie	3.096.500,00
Subsidieregelingen	134.500,00
Top- en breedtesport	93.100,00
Gehandicaptensport	23.000,00
Niet-gem. gymlokalen	18.400,00
Beweegactiviteiten	221.500,00
Combinatiefunctionaris	183.987,00
Beweegactiviteiten	37.513,00
Overige	9.380,00
Totaal Sport	€ 5.830.580,00

¹ De Ministeries van VWS en OC&W hebben de impulsregeling combinatiefuncties brede school, sport en cultuur in 2007 ingesteld. De regeling ondersteunt gemeenten die combinatiefunctionarissen aan willen stellen. De gemeente betaalt 60% van de kosten en de rijksoverheid draagt 40% bij.

Een groot deel van de middelen gaat naar de sportaccommodaties (94%). Daarnaast gaat 4% naar de beweegactiviteiten en 2% naar subsidies. De komende periode (t/m 2017) moet er voor sport in totaal nog 2 ton bezuinigd worden. In overleg met bv SPORT zijn hier afspraken over gemaakt. Leidraad bij deze afspraken is het collegeprogramma: sportactiviteiten vooral richten op aandachtswijken en kinderen en jongeren. Daarnaast is er een extra huurverhoging van de sportaccommodaties doorgevoerd.

1.4 Taakverdeling op het terrein van sport

De gemeente is eigenaar van de accommodaties en doet het groot onderhoud. Dit is ondergebracht bij de sector Grond, Economie en Vastgoed. De gemeente, sector Zorg, Hulpverlening & Sport, ontwikkelt het sportbeleid en voert de subsidieregelingen uit. bv SPORT is de uitvoerder van het sportbeleid. Zij beheren en exploiteren de gemeentelijke accommodaties, doen het klein onderhoud en voeren de beweegactiviteiten uit.

2 Aanleiding en achtergrond nieuwe beleidsnota

2.1 Beleid tot nu toe

Op dit moment werkt de gemeente vanuit de 'Kaderstelling sportbeleid gemeente Leeuwarden' uit 2003 en de beleidsnota 'Sportaccommodaties' uit 2005. Een belangrijk aandachtspunt uit de nota's is: het creëren van vier sportconcentratiegebieden verspreid over de stad. Deze gebieden zijn: Magere Weide, Nijlân en Kalverdijkje Noord en -Zuid en een nog aan te leggen sportaccommodatie in de nieuwe wijk de Zuidlanden. Andere aandachtspunten zijn het aanbieden van op de vraag afgestemde publieke basissportaccommodaties, het ondersteunen van breedtesportprojecten en sportevenementen, bevorderen van samenwerking verenigingen en stimuleren van mogelijke verbindingen tussen sport en andere maatschappelijke doelstellingen.

Sportaccommodaties

Veel van de inspanningen van de afgelopen periode hebben zich gericht op de gemeentelijke sportaccommodaties. Er is hard gewerkt aan het opknappen en renoveren van de sportconcentratiegebieden Magere Weide, Nijlân en Kalverdijkje Noord en - Zuid.

Magere Weide en Kalverdijkje Noord zijn inmiddels klaar, Nijlân bevindt zich in een afrondende fase, door de aanleg van de fietstunnel/turborotonde van Loonstraat/Middelzeelaan is de afronding iets later dan gepland. De plannen voor de herontwikkeling Kalverdijkje Zuid zullen in de periode 2012-2014 worden uitgewerkt en uitgevoerd. Ook is de afgelopen periode duidelijk geworden dat de ontwikkeling van het vierde sportconcentratiegebied in de Zuidlanden vanwege de langzamere ontwikkeling van deze wijk in ieder geval niet voor 2018/2020 plaats zal vinden.

De conclusie is dat het beleid voor drie van de vier sportconcentratiegebieden zich in een afrondende fase bevindt en dat het voor het vierde sportgebied nog een hele tijd zal duren voor hier actie op ondernomen wordt².

Maatschappelijke rol

Naast de accommodaties heeft het sportbeleid zich bezig gehouden met de maatschappelijke rol van sport. Het gaat hier om de volgende projecten/thema's:

1. Het starten van de 6 fte combinatiefuncties sport-onderwijs op de brede scholen in de aandachtswijken. Dit in samenwerking met de sectoren Jeugd en Onderwijs, Cultuur en de bv SPORT;
2. Realisatie Cruyff Court en Krajicek Playground. In mei 2008 is in Heechterp-Schieringen het Cruyffcourt gerealiseerd. Met dit veld wordt de aloude functie van trapveld weer in de wijk gebracht. In september 2008 is de Richard Krajicek Playground in gebruik genomen in het Vluchtheuvelgebied aan de Van Loonstraat. Activiteiten op de Playground en het Cruyff Court nodigen kinderen en jongeren uit tot participeren, sporten en bewegen. Bv SPORT speelt een rol bij de organisatie van de activiteiten;
3. Het project 'Jongeren in beweging'. Werkzoekende jongeren kunnen een deel van hun reïntegratietraject besteden bij een sportvereniging. Dit in samenwerking met de sportverenigingen en een reïntegratiebedrijf;
4. Toegankelijk houden van sporten voor kinderen en jongeren. Voor elk gezin met een laag inkomen is er € 60 per gezinlid beschikbaar voor het lidmaatschap van een sportvereniging (participatiekosten).

² Overigens is het niet zo dat er geen enkel knelpunt meer is op het terrein van de gemeentelijke accommodaties. Deze knelpunten zijn in een notitie in kaart gebracht en onder de aandacht van de raad gebracht.

Ook is er voor deze groep gratis zwembles voor het behalen van het A-diploma voor kinderen uit groep 5 t/m 8³; deze regelingen zijn ondergebracht bij de sector Werk en Inkomen.

5. Het project 'Energie/duurzaamheid bij sportverenigingen'. Start van een project om energiebesparing bij sportverenigingen te bereiken. Dit in samenwerking met de sector Grond, Economie en Vastgoed, bv SPORT en de sportverenigingen;
6. De sportacademie van Fier Fryslân. Cliënten van Fier Fryslân krijgen na een basis sportprogramma, de mogelijkheid om via het jeugdsportfonds Friesland te gaan sporten bij sportverenigingen in Leeuwarden. Fier Fryslân heeft dit ontwikkeld in samenwerking met de sectoren maatschappelijke opvang en sport van de gemeente en de sportverenigingen;
7. Het vitaliteitsonderzoek Leeuwarder voetbalclubs: in samenwerking met de KNVB is de vitaliteit van de voetbalclubs geanalyseerd. De maatschappelijke rol van clubs is één van de onderdelen waarop gemeten wordt;
8. Het project 'Denken en doen'. Ouderen in Leeuwarden krijgen de mogelijkheid om mee te doen aan een bridgecursus. Gedurende deze cursus worden ook sportactiviteiten aangeboden. Uit onderzoek komt naar voren dat mensen die meedoen, meer bewegen en minder eenzaam zijn. Dit in samenwerking met de WMO collega's en de Nederlandse Bridgebond.
9. Het gezondheidsproject. In aansluiting op het succesvolle project Actie Leeuw voor het tegengaan van overgewicht is met behulp van middelen uit de NASB (Nationaal Actieplan Sport & Beweging) het gezondheidsproject gestart. Het gezondheidsproject ontplooit een veelheid aan activiteiten dat zich naast overgewicht ook richt op bewegen, diabetes en stoppen met roken. Dit in samenwerking met de beleidsmedewerker gezondheidsbeleid en bv SPORT.

Ook buiten de gemeente wordt de maatschappelijke rol duidelijk opgepakt. Een voorbeeld hiervan is LOOP Leeuwarden. LOOP Leeuwarden is in de afgelopen jaren uitgegroeid tot het grootste loopevenement van Fryslân. In 2010 deden 4600 mensen mee. Tijdens het eerste lustrum in juni 2011 werd de magische grens van 5000 deelnemers bereikt. Dit jaar konden voor het eerst ook wandelaars meedoen. Een aantal maanden voor het evenement worden er clinics gestart. De Stichting Gezonde Stad organiseert in samenwerking met Running Center en de Leeuwarder Courant hardlooptdagen als aftrap voor de clinics. Een mooie manier om meer Leeuwarders op een verantwoorde manier in beweging te krijgen.

Waarom nu een nieuw beleidsplan?

- De op dit moment geldende beleidsplannen zijn voor een groot deel uitgevoerd.
- In 2008 is het Programma Sport vernieuwd en is daar de nieuwe missie: 'Meer Leeuwarders in beweging krijgen' geformuleerd. Het is belangrijk dat het beleid aansluit op de nieuwe missie van het Programma Sport.
- Er zijn de afgelopen jaren veel nieuwe ontwikkelingen geweest in het rijksbeleid op het terrein van sport, zoals het Olympisch plan 2028. Het is van belang dat de gemeente Leeuwarden zich verhoudt tot deze landelijke ontwikkelingen.
- Door de bezuinigingen binnen de gemeente Leeuwarden zijn de verhoudingen met de inwoners veranderd. Mensen worden eerst aangesproken op eigen kracht. Dit betekent ook een andere manier van werken: meer samenwerken tussen alle partijen die verbonden zijn met sport. De speerpunten voor het nieuwe beleidsplan zijn dan ook door mensen betrokken bij sporten en bewegen in de gemeente Leeuwarden bepaald. Bij de uitvoering van het beleidsplan zullen zij ook een belangrijke rol spelen.

3 Daarnaast kan het Jeugdsportfonds Friesland financiële ondersteuning bieden. Het Sportfonds biedt kinderen van financieel niet draagkrachtige ouder(s)/verzorger(s) een kans om te gaan sporten. Omdat het fonds voor hen een lidmaatschap of sportartikelen betaalt, kunnen deze kinderen lid worden van een sportclub. De aanmelding van de kinderen (tot 18 jaar) is in handen van zogenoemde intermediairs. Intermediairs zijn op een professionele wijze betrokken bij de scholing, opvoeding en begeleiding van kinderen. Bijvoorbeeld schoolartsen, maatschappelijk werkers, leerkrachten, jeugdhulpverleners, wijkagenten of buurtwerkers.

Voordat hier verder op ingaan wordt, wordt eerst stil gestaan bij maatschappelijke ontwikkelingen, het landelijk sportbeleid en de gemeentelijke kaders.

2.2 Maatschappelijke ontwikkelingen

Voor de samenleving en de sportwereld gelden onder andere de volgende ontwikkelingen:

Individualisering

- De individualisering neemt toe. Dit komt ook tot uiting in het sportgedrag. Er komen steeds meer solosporters (van 51% in 1979 naar 70% in 2007). Lichamelijke activiteiten zoals wandelen, hardlopen, fietsen, zwemmen en skaten kunnen ongebonden beoefend worden. Het aantal solosporters overstijgt ruim het aantal duosporters of teamsporters. Het aandeel duo- of teamsporters blijft constant; dit is al decennialang rond de 20%. De afgelopen periode zijn er steeds meer mensen gaan sporten. Deze groei is vooral aan de solosporters toe te schrijven.
- Door onder andere de sociale media hebben mensen contact met steeds meer mensen, over grotere afstanden en in meer verschillende contexten. Hierdoor ontstaat de behoefte aan een ander type sociaal verband de zogenaamde 'lichte gemeenschappen'. In de sport doen dergelijke lichte(re) gemeenschappen zich in vele vormen voor. Zo kun je op schaatsbanen en in zwembaden al lang terecht zonder lid te zijn van een vereniging. De meeste schaatsers en zwemmers gaan in informele groepen naar deze sportvoorzieningen toe. Ook loopevenementen, zoals de LOOP Leeuwarden en de loopevenementen van SV Friesland zijn bij uitstek voorbeelden van 'lichte' evenementen, waaraan talloze informele sociale groepen deelnemen die zich eenmalig tot een collectief verbinden.
- De positie van sportverenigingen verandert. Er is ook bij de sportvereniging vaker sprake van 'zappe-drag'. In het verleden was het vaker zo dat je voor je leven bij een bepaalde vereniging bleef. Nu wil een deel van de leden na een bepaalde periode weer iets anders gaan doen. Daarnaast hebben vrijwilligers vaker de voorkeur voor één specifieke, afgebakende actie dan dat zij inzetbaar zijn voor een langere periode in bijvoorbeeld een bestuursfunctie.

Vergrijzing

Het aantal ouderen neemt de komende jaren verder toe. Landelijk van 2,5 miljoen euro in 2009 naar 3,4 miljoen euro in 2020. De verwachting is dat sportdeelname onder deze groep ook verder zal toenemen. Ouderen beoefenen vaak sporten in ongebonden verband zoals wandelen, fietsen en zwemmen.

Krimp

De gemeente Leeuwarden bevindt zich nog niet in een krimpgebied wat betreft bevolkingsopbouw. De komende jaren is er nog sprake van enige groei (prognose 2009-2040 voor Leeuwarden rond de 5% groei).

2.3 Landelijk beleid

Sport als middel voor verbeteren gezondheid en participatie/meedoen aan de maatschappij

Het verbeteren van de gezondheid is een belangrijk speerpunt van de overheid. Bewegen en sport hebben een positief effect op de gezondheid. Bewegen verlaagt het risico op het ontstaan van onder meer hart- en vaatziekten, diabetes en sommige vormen van kanker en heeft een positief effect op psychosociale aandoeningen zoals depressie en angststoornissen.

Sport wordt ook als middel ingezet in de strijd tegen het steeds groter wordende probleem van overgewicht en obesitas (extreem overgewicht). Met voldoende sporten en bewegen wordt een stevige basis gelegd voor een actieve en gezonde leefstijl.

In de landelijke Nota gezondheidsbeleid 2011 ligt de focus op bewegen. De vijf speerpunten uit de vorige gezondheidsbeleid nota (2006) blijven belangrijk. Dit zijn overgewicht, diabetes, depressie, roken en schadelijk alcoholgebruik. Het kabinet legt het accent bij de aanpak op bewegen. Bewegen is goed voor de lichamelijke en geestelijke gezondheid en is verbonden met de andere speerpunten. Hiermee leggen zij ook de verbinding tussen het gezondheidsbeleid en de welzijnsambitie als onderdeel van het Olympisch Plan 2028.

Daarnaast bevordert sporten en bewegen de sociale samenhang en leefbaarheid in een buurt. Mensen doen mee, vormen een onderdeel van een vereniging of informele sportgroep en ontmoeten elkaar. Ook de rijksoverheid ziet dit als een belangrijke meerwaarde van sporten en bewegen.

Olympisch plan 2028

Het NOC-NSF, een aantal ministeries en de vier grote steden hebben gezamenlijk gewerkt aan het Olympisch Plan 2028. Dit is de ambitie om met sport in de volle breedte een bijdrage te leveren aan Nederland zodat de positieve effecten nu en in de toekomst zichtbaar zijn. De organisatie van de Olympische en Paralympische Spelen van 2028 in Nederland wordt in het plan genoemd als inspirerend perspectief en mogelijke uitkomst.

Er zijn ambities op de volgende onderdelen: topsportontwikkeling, breedtesportontwikkeling, op sociaal maatschappelijk terrein, welzijn, economie, ruimtelijke ordening, evenementen en media-aandacht. Voor de realisatie van dit plan is er een alliantie van onder andere organisaties uit de sportwereld, rijks- en gemeentelijke overheden, werkgevers- en werknemersorganisaties in het leven geroepen.

Voor de gemeente Leeuwarden zijn de meest relevante ambities:

De breedtesportambitie: Nederland is in 2016 een samenleving waarbij het beoefenen en beleven van sport voor jong en oud een belangrijke kwaliteit is in hun leven. Minimaal 75% van de Nederlanders uit alle lagen van de (multiculturele) samenleving doet in 2016 regelmatig aan sport. Dit wil het rijk bereiken door onder meer het creëren van een faciliterende omgeving (vergroten breedtesport-accommodaties) en het creëren van een echte breedtesportcultuur.

Als tweede de sociaal-maatschappelijke ambitie: Nederland heeft in 2016 een sociaal klimaat waarin men met plezier samenleeft, trots is Nederlander te zijn en graag iets bijdraagt aan de maatschappij. Dit willen zij bereiken door onder meer sportparticipatie in achterstandswijken te vergroten en sportverenigingen te ontwikkelen tot maatschappelijke organisaties en zelfs tot openbare voorzieningen.

Als derde de topsportambitie: Nederland heeft in 2016 een vruchtbaar topsportklimaat waarin sporters optimaal kunnen presteren. Nederland bezet structureel een top 10 positie op de diverse wereldranglijsten. Dit willen zij bereiken door onder meer topsporters betere mogelijkheden te bieden zich verder te ontwikkelen via Centra voor Topsport en Onderwijs en Nationale TopsportCentra.

Als vierde de welzijnsambitie: Nederland heeft in 2016 een gezonde bevolking met fitte werknemers, vitale ouderen en minder mensen (en vooral kinderen) met overgewicht. Voldoende beweging en gezonde voeding zijn de norm. Dit willen zij bereiken door onder meer het stimuleren van meer sport en beweging door het aantal breedtesportaccommodaties te vergroten, bedrijfssport te bevorderen, passend sportaanbod te realiseren om senioren (weer) aan het sporten te krijgen, sportorganisaties en begeleidend kader te professionaliseren en sport op school te bevorderen (zie breedtesportactiviteiten).

In september 2011 heeft de alliantie van het Olympisch plan 2028 besloten om in plaats van 8 ambities over te stappen op een drietal speerpunten: Olympisch Vuur 2028 staat voor een (1) Vitale samenleving, een cultuur van (2) Excellentie Prestaties en het realiseren van (3) Economisch Impact. Het voorstel is om de VNG als trekker te benoemen voor het onderdeel Vitale samenleving. Bij vitale samenleving gaat het

onder andere om het stimuleren van sport en bewegen op school; sport en bewegen in de buurt, bedrijfs-sport en senioren.

Beleidsbrief VWS 2011 'Sporten en bewegen in Olympisch perspectief'

Deze kabinetsperiode zal VWS zich richten op sporten en bewegen in de buurt, een veiliger sportklimaat en uitblinken in sport. Dit alles onder de paraplu van het Olympisch plan 2028. Sport is één van de weinige terreinen waarop het kabinet niet bezuinigd.

De ambitie is dat voor iedere Nederlander die dat wil een passend sport- en beweegaanbod in de buurt is. Het ministerie is erg enthousiast over de formule van de combinatiefunctionaris. Zij geeft aan dat de combinatiefunctionaris nu alleen gericht is op jeugd. Ook volwassenen en ouderen kunnen veel baat bij sport hebben. Vanuit sportverenigingen kan ook contact gelegd worden met de buurt, naschoolse opvang, zorg en welzijn. Door het versterken van verenigingen kunnen zij meer inzetten op sport- en beweegaanbod op andere locaties. Het kabinet wil dit nieuwe type combinatiefunctionaris deels financieren. Het kabinet omarmt daarbij het particuliere initiatief en de publiek-private samenwerking. Het kabinet wil onder andere de volgende acties in gang zetten: ontwikkelen van één programma rond sport en bewegen in de buurt. Dit programma richt zich op het realiseren van vraaggericht sport- en beweegaanbod in de buurt met publieke en private partners; uitbreiden en verbreden van het aantal mensen met een combinatiefunctie.

Daarnaast streeft het kabinet naar een sportaanbod dat veilig is, (seksuele) intimidatie, vandalisme en geweld horen daar niet bij. Veilig sporten betekent ook verantwoord sporten en bewegen met een zo laag mogelijk risico op sportblessures en uitval.

2.4 Kaders waar binnen de gemeente werkt

Collegeprogramma Gemeente Leeuwarden 2010-2014

De missie van de gemeente Leeuwarden is werken aan een veilige en duurzame gemeente, waar Leeuwarders actief meedoen. Hierbij wordt uitgegaan van de eigen kracht van mensen. Samenwerken wordt nog meer dan voorheen een kernbegrip. Samen met alle partijen -ondernemers, organisaties en inwoners- wil de gemeente de vraagstukken die op haar afkomen, gaan aanpakken. De gemeente zal steeds minder als regisseur optreden en zich steeds meer als samenwerkingspartner opstellen.

De gemeente wil basisvoorzieningen voor iedereen neerzetten, in het geval van sportbeleid de sportaccommodaties. Maar specifiek richt de gemeente haar op de minder of niet zelfredzame burgers; dat betreft 15 à 20% van de bevolking. In deze groep wordt de focus gelegd op het kind en de jongere en de aandachtswijken. De aandachtswijken zijn: Vlietzone, Schepenbuurt, Valeriuskwartier, Oldegalileë/Bloemenbuurt, Tjerk Hiddes/Cambuursterhoek, Nijlân, Heechterp/Schieringen, Vrijheidswijk, Mondriaanbuurt en Wielenpôle.

Daarnaast wordt vanuit het programma sport gewerkt zoals dat verwoord is in het eerste hoofdstuk van deze nota onder missie en taken.

Dinsdag 24 mei 2011, 16.00 - 20.30 uur
Sportcomplex 'Rengers', Fiswerderweg 3 in Leeuwarden

Gemeente **Leeuwarden**

UITNODIGING

SAMEN WERKEN AAN SPORT- EN BEWEEGBELEID

Dinsdag 24 mei 2011, 16.00 - 20.30 uur
Sportcomplex 'Rengers', Fiswerderweg 3 in Leeuwarden

3 Speerpunten komende beleidsperiode

De start voor deze beleidsnota ligt bij de bijeenkomst in mei 2011 waar iedereen met een verbinding met sport in Leeuwarden mee kon denken over het nieuwe Leeuwarder sportbeleid. Alle deelnemers konden ideeën inbrengen om sporten en bewegen te bevorderen. Na uitwerking in workshops konden de aanwezigen de verschillende ideeën waarderen. De 3 meest gewaardeerde ideeën (de top 3) komen terug in de beleidsnota sport en bewegen:

1. Werken aan/stimuleren van omnivereniging (vitale vereniging);
2. Verbreden en uitbreiding combinatiefuncties;
3. Overkoepelend orgaan voor meer afstemming van sport- en beweegactiviteiten in de gemeente Leeuwarden.

In dit hoofdstuk wordt verder ingegaan op deze thema's. Aan het eind van de bijeenkomst is gevraagd of er mensen deel willen nemen aan een klankbordgroep. Deze groep kon reageren op, aanvullen en meedenken met de conceptversie van het beleidsplan. Er hebben zich 16 mensen voor de klankbordgroep opgegeven. In september is de klankbordgroep bij elkaar geweest. Ook hebben zij de mogelijkheid gekregen om op een volgende versie te reageren.

De uitkomst van de bijeenkomst kan samengevat worden in de titel van het beleidsplan: 'Samen werken aan sport en bewegen'. De top 3 heeft veel raakvlakken met samenwerken. We hebben elkaar nodig om meer inwoners van de gemeente Leeuwarden aan het sporten en bewegen te krijgen!

3.1 Omnivereniging

Het eerste speerpunt waar de komende periode mee aan de slag wordt gegaan, is het werken aan/stimuleren van omniverenigingen (vitale vereniging).

Een omnisportvereniging is een sportvereniging waar meerdere sporten beoefend worden. Afhankelijk van de structuur in de vereniging opereren de afdelingen als zelfstandige individuele verenigingen of als één gezamenlijke vereniging.

Tijdens de bijeenkomst in mei was een belangrijk argument voor een omnivereniging dat een omnivereniging bijdraagt aan vitale, levensvatbare sportverenigingen. Een omnivereniging kan een deel van de taken van een vereniging wegnemen. Hierbij kan gedacht worden aan bijvoorbeeld de ledenadministratie of kan er gezamenlijk ingekocht worden, wat kostenbesparend werkt. Ook kunnen krachten gebundeld worden om vrijwilligers te werven.

Door een omnivereniging kunnen mensen kennis maken met meerdere sporten. Tijdens de beleidsbijeenkomst werd het ideaal genoemd van een gezin dat op zaterdag naar een sportcomplex toegaat waar één gaat hockeyen, een ander gaat voetballen of fitnesssen; dat je er als geheel gezin kunt recreëren.

Daarnaast wordt het belang van maatschappelijke betrokkenheid van de omnivereniging bij de omliggende wijken aangegeven. Zo zou naschoolse opvang gerealiseerd kunnen worden op het sportcomplex.

Hoe te realiseren?

Bij het realiseren van een omnivereniging vormen de sportconcentratiegebieden/sportparken het uitgangspunt. Een omnivereniging betekent meer samenwerking tussen de verenigingen. Het gaat als het ware om een paraplu waar overstijgende zaken als bijvoorbeeld inkoop en ledenadministratie worden geregeld, met daaronder de verschillende sporttakken/verenigingen. De samenwerking kan zich verbreden naar onder andere onderwijs- en zorginstellingen, ondernemers en wijkverenigingen.

Meer samenwerking wil de gemeente sowieso bij alle sportcomplexen gaan bereiken door het invoeren van parkmanagement. Een vorm van parkmanagement draait op dit moment op het sportcomplex Nijlân. Hier komen alle verenigingen een aantal malen per jaar bij elkaar onder leiding van bv SPORT. Zaken die spelen op het complex zoals verdeling van de velden, onderhoud van het complex worden hier besproken en worden er onderling afspraken over gemaakt. Het parkmanagement kan gezamenlijk met de inzet van een combinatiefunctionaris een basis vormen voor de ontwikkeling naar een omnivereniging.

Een eerste stap is per sportcomplex in gesprek gaan met de verenigingen over de voor- en nadelen van een omnivereniging. Tegelijkertijd wordt er informatie verzameld over het reilen en zeilen bij bestaande omniverenigingen. Hierbij wordt ook de maatschappelijke invulling door de verenigingen meegenomen. Dit kan bijvoorbeeld door op werkbezoek te gaan. Op basis van deze eerste stap wordt duidelijk op welk sportpark de meeste mogelijkheden zijn voor een omnivereniging en welke vorm vanuit de landelijke ervaring, daar het beste bijpast. Hier kan dan gestart worden met een pilot.

Voor het kunnen neerzetten van een omnivereniging is een aanjager belangrijk. Stel dat er op een sportcomplex meerdere verenigingen een omnivereniging zien zitten. Dan vormt een werkgroep vanuit deze verenigingen de basis voor de ontwikkeling.

Zij kunnen ondersteund worden door bijvoorbeeld een uitgebreidere vorm van parkmanagement of begeleiding door een combinatiefunctionaris. Zij kunnen een aanjager in de ontwikkeling van een omnivereniging zijn of uiteindelijk ook een onderdeel van een omnivereniging vormen.

Hiervoor zijn financiële middelen en menskracht nodig. De komende periode zullen mogelijkheden onderzocht worden. Hierbij wordt gedacht aan mogelijkheden bij sociale zaken van de gemeente Leeuwarden voor inzet van werkzoekenden en inzet stagiaires van verschillende sportopleidingen. Ook kan onderzocht worden of maatschappelijke stages voor het voortgezet en middelbaar onderwijs ingezet kunnen worden. Bijvoorbeeld de inzet van één betaalde kracht gecombineerd met stagiaires/vrijwilligers/maatschappelijke stage. Daarnaast wordt in gesprek gegaan met onder andere het ministerie van VWS, NOC-NSF en zorgverzekeraars om subsidie- en financieringsmogelijkheden in kaart te brengen.

Wat draagt dit bij aan het Olympisch Plan 2028/beleid van VWS?

- Breedtesportambitie: een omnivereniging draagt bij aan het creëren van een faciliterende sportomgeving en aan een breedtesportcultuur.
- Sociaal maatschappelijke ambitie: een omnivereniging biedt de mogelijkheid voor verenigingen om zich te ontwikkelen tot maatschappelijke organisaties.
- Welzijnsambitie: een omnivereniging draagt bij aan een uitnodigende sportomgeving, waardoor meer Nederlanders voldoende bewegen.

Wat draagt dit bij aan het hoofdoel om meer Leeuwarders aan het bewegen te krijgen?

Doordat de verenigingen op de sportcomplexen meer gaan samenwerken, kunnen de verenigingen van elkaar leren en een aantal zaken gezamenlijk op pakken (ledenadministratie, inkoop, vrijwilligers werven). Hierdoor kunnen de verenigingen vitaler worden.

Daarnaast krijgen de sportcomplexen een opener karakter. Het is niet meer zo dat leden van een bepaalde club naar het 'eigen veld' gaan. Sporters kunnen meer van elkaars sport proeven (het moet ook gemakkelijker worden om eens mee te doen bij de andere sportverenigingen). Door het opener karakter worden de complexen aantrekkelijker en zullen meer inwoners van Leeuwarden gaan sporten op de complexen. Dit sluit ook aan bij de beschreven maatschappelijke ontwikkelingen (meer zappedrag, vrijwilligers meer afgebakende taken voor bepaalde periode).

Wat is bereikt in 2012?

- Op alle sportcomplexen is een verkenning uitgevoerd over de mogelijkheden van een omnivereniging.

Wat is bereikt in 2013?

- Op minimaal 1 sportcomplex een pilot.

Wat is bereikt in 2014?

- Op alle sportcomplexen parkmanagement.

Wat is bereikt in 2016?

- Op minimaal 1 sportcomplex een omnivereniging.

3.2 Uitbreiden en verbreden van de combinatiefuncties

Het tweede speerpunt van het nieuwe sport- en beweegbeleid is de uitbreiding en verbreding van de combinatiefuncties.

In de gemeente Leeuwarden zijn sinds begin vorig jaar combinatiefunctionarissen sport-onderwijs (totaal 6 fte) en cultuur-onderwijs werkzaam (totaal 1 fte). De functionarissen op het terrein van sport zijn in dienst van bv SPORT. Ze zijn werkzaam binnen de brede scholen met kinderen en jongeren uit aandachtswijken en organiseren een breed scala aan activiteiten, ze zijn zowel uitvoerend als organiserend bezig. Uit een eerste evaluatie blijkt dat alle betrokken partijen erg tevreden zijn met de regeling en de inzet van de functionarissen.

Ook tijdens de bijeenkomst voor het nieuwe beleid bleek dit enthousiasme uit de animo voor het speerpunt uitbreiden en verbreden combinatiefuncties. Dit sluit overigens ook goed aan op landelijk beleid. Het toen geformuleerde doel was een netwerk van combinatiefunctionarissen in Leeuwarden die sportactiviteiten voor 2 tot 80 jarigen organiseert of aanjaagt. Op dit moment is de brede school het vertrekpunt, maar dit kunnen ook verenigingen, de wijk of sportconcentratiegebieden zijn. Eén van de deelnemers gaf aan dat met 3 extra combinatiefunctionarissen er veel gerealiseerd moet kunnen worden. Een andere deelnemer pleitte voor een sportcombinatiefunctionaris in elke wijk. De basis moet goed zijn: een combinatiefunctionaris met daaraan gekoppeld een beweegteam dat bestaat uit 2e, 3e en 4e jaars CIOS en ALO studenten en/of leerlingen van de opleiding Sport, Dienstverlening en Veiligheid (Piter Jelles).

Hoe te realiseren?

Dit speerpunt wordt verder uitgewerkt door aan te sluiten op de beleidsbrief van het Ministerie van VWS 2011 'Sporten en bewegen in Olympisch perspectief'. De ambitie hierin is dat voor iedere Nederlander die dat wil een passend sport- en beweegaanbod in de buurt is. Om dit te realiseren ziet het ministerie een belangrijke rol voor de combinatiefunctionaris.

In de huidige Leeuwarder situatie is de combinatiefunctionaris verbonden aan een brede school en aan een specifieke sportvereniging om deze sportvereniging via een op maat geschreven project te verster-

ken. Om de functie van sportcombinatiefunctionaris uit te breiden en te verbreden kan per wijk het platform met de brede school worden uitgebreid met de in de wijk aanwezige organisaties en bedrijven. Gedacht wordt aan bijvoorbeeld het Centrum voor Jeugd en Gezin, het Sociaal Wijkteam, Welzijn Centraal en het Buurtservicepunt. Het bij elkaar brengen van deze partijen zorgt ervoor dat alle wijkbewoners in beeld komen en blijven. Van belang is om extra oog te hebben voor de groepen die gemiddeld minder sporten. Het gaat hier, naast kinderen en jongeren en inwoners van de aandachtswijken, om ouderen, gehandicapten en cliënten uit de maatschappelijke opvang.

Verder betreft de combinatiefunctionaris de sportverenigingen uit het aangrenzende of nabijgelegen sportconcentratiegebied bij het organiseren van activiteiten in de wijk. Op deze manier wordt de diversiteit aan sport en beweegaanbod gewaarborgd en kunnen wijkbewoners kennis maken met meerdere sporten. Tegelijkertijd kan deze kennismaking leiden tot meer leden voor de sportvereniging waardoor versterking van de sportvereniging kan plaatsvinden.

Activiteiten kunnen plaatsvinden in en op bestaande locaties in de wijk. Daarbij kan gedacht worden aan gymnastieklokalen, wijkgebouw, speelveldjes, grasveldjes en het schoolplein. Een en ander afhankelijk van wat er voor activiteit georganiseerd wordt en voor wie.

Sommige wijken liggen direct aan een sportconcentratiegebied. Ook hier kan gebruik van worden gemaakt, als de sportvereniging geen trainingen en/of wedstrijden heeft.

Belangrijke voorwaarde voor het daadwerkelijk kunnen uitbreiden en verbreden van de combinatiefunctionaris is het vinden van financiële middelen. Mogelijkheden zijn het in gesprek gaan met o.a. het Ministerie van VWS, Zorgverzekeraars, private partijen en inventariseren wat andere mogelijkheden zijn (Oranjerfonds, NISB, NOC*NSF). Daarnaast kan geïnventariseerd worden of er op andere manieren menskracht gemobiliseerd kan worden bijvoorbeeld door de inzet van stagiaires van verschillende sportopleidingen.

Wat draagt dit bij aan het Olympisch Plan 2028/beleid van VWS?

- Breedtesportambitie: door sport- en beweegactiviteiten naar de wijk te brengen, waar de combinatiefunctionaris aansluitend op de vraag van wijkbewoners, activiteiten organiseert, is de drempel om te gaan sporten en bewegen enorm verlaagd. Hierdoor zullen mensen sneller gemotiveerd raken om in beweging te komen. Deze uitwerking sluit ook naadloos aan op de beleidsbrief van VWS 2011 'Sporten en bewegen in Olympisch perspectief'.
- Sociaal maatschappelijke ambitie: door in te zetten op combinatiefunctionarissen in elke aandachtswijk, wordt rechtstreeks bijgedragen aan het vergroten van de sportparticipatie in deze wijken.
- Welzijnsambitie: door de inzet van de combinatiefunctionaris worden sportactiviteiten voor verschillende doelgroepen in een wijk aangeboden. Dit zal een directe bijdrage leveren aan het meer mensen in beweging en aan het sporten te krijgen. Doordat mensen meer in beweging zijn, verbeterd hun gezondheid en hun welzijn.

Wat draagt dit bij aan het hoofddoel om meer Leeuwarders aan het bewegen krijgen?

Als het lukt om de combinatiefunctionaris uit te breiden en te verbreden, dan zal dit een directe bijdrage leveren aan het meer Leeuwarders aan het bewegen te krijgen. De andere twee speerpunten in dit beleidsplan (omnivereniging en sportbureau/sportraad) zijn meer indirecte bevorderaars van bewegen en sporten.

Wat is bereikt in 2016?

- De taken van de combinatiefunctionaris sport zijn verbreed naar alle bewoners van een wijk. Zij/hij heeft daarbij specifieke aandacht voor de groepen mensen die minder dan gemiddeld sporten.
- Elke aandachtwijk heeft een combinatiefunctionaris sport.
- Er is minimaal één combinatiefunctionaris voor de andere wijken.
- De gemeente streeft naar het ideaalbeeld dat elke wijk een combinatiefunctionaris heeft.

3.3 Overkoepelend orgaan afstemming sport- en beweegactiviteiten

Het derde speerpunt voor de komende tijd is het realiseren van een overkoepelend orgaan voor meer afstemming van alle sport en sportactiviteiten in de gemeente Leeuwarden.

Tijdens de bijeenkomst voor het sportbeleid werd dit orgaan genoemd om de goede initiatieven die er zijn in de stad te bundelen en samen uit te werken en/of toegankelijk te maken voor anderen. Er is nu teveel een 'eilandjescultuur' van verschillende clubs en organisaties. Een mogelijkheid is om een coördinatiegroep sportactiviteiten in te stellen waar alle sportactiviteiten tijdig worden gemeld. Belangrijk is hierbij om aansluiting te zoeken bij de website 'Sporten in Leeuwarden'.

Dit orgaan kan het contactpunt zijn voor sportverenigingen in Leeuwarden. Het orgaan/bureau moet helpen wedstrijden, toernooien en grote sportevenementen goed op elkaar af te stemmen. Ook zagen deelnemers aan de beleidsbijeenkomst de mogelijkheid om via dit orgaan vrijwilligers te werven en kan het als een soort vacaturebank voor trainers benut worden.

Daarnaast kan het overkoepelend orgaan ook als een sportraad adviseren bij beleidsontwikkelingen of kunnen verenigingen aankloppen voor een bepaald verenigingsvraagstuk. Tenslotte was er het idee om het orgaan in te zetten als een ondersteunend bureau bij de organisatie van sportevenementen.

In de klankbordgroep is gediscussieerd over de invulling van het overkoepelend orgaan. Daaruit kwam naar voren dat de ondersteuning van verenigingen niet bij de taken van het sportbureau hoort. Immers er zijn per sporttak al verenigingsondersteuners, zoals bijvoorbeeld de KNVB voor voetbal en NEVOBO voor volleybal. Voor die verenigingen die een dergelijke ondersteuning niet hebben, doet Sport Fryslân dat en kan bv SPORT en de combinatiefunctionaris een rol spelen.

Tijdens de klankbordbijeenkomst is het adviserend orgaan niet zozeer aan de orde geweest. De gemeente zet niet in op het sportbureau als adviserend orgaan op het terrein van sport. De gemeente zal bij mogelijke beleidsontwikkelingen op het terrein van sport deze vermelden op de website 'Sporten in Leeuwarden', met daarbij verzoek om reactie en aanvullingen. Op deze manier kunnen veel meer mensen meedenken dan alleen een sportraad. Bij deze invulling zijn ook de ervaringen met sportraden vanuit Sport Fryslân meegenomen. Zij gaven aan dat het erg moeizaam is om een sportraad draaiende te houden. Bij de start zijn er enthousiaste leden, als deze mensen vertrekken lukt het vaak niet om nieuwe mensen te vinden. De trend op dit moment is dat -ook landelijk- sportraden steeds meer verdwijnen.

De QR-code voor de website *Sporten in Leeuwarden*.

Hoe te realiseren?

In Leeuwarden is er de website 'Sporten in Leeuwarden'. Deze vervult al een belangrijke rol in het over en weer informeren van sportende inwoners van Leeuwarden. Deze kan als uitgangspunt gebruikt wor-

den om de afstemming verder uit te bouwen. Onderdelen als vrijwilligers en vacatures voor trainers kunnen hier eveneens uitgewerkt worden.

- Instellen werkgroep bestaande uit leden van de klankbordgroep aangevuld met een vertegenwoordiger van de website 'Sporten in Leeuwarden'. Daarnaast is het van belang om mensen van Welzijn Centraal/het Stedelijk Servicepunt en mensen uit sportwinkels/bedrijfsleven deel te laten nemen aan de werkgroep. Uitgangspunt is aanhaken bij de website 'Sporten in Leeuwarden'.
- Onderzoeken wat de ervaringen landelijk zijn met een sportbureau en deze ervaringen verwerken in een aanpak voor Leeuwarden.

Wat draagt dit bij aan het Olympisch Plan 2028/beleid van WWS?

- Breedtesportambitie: een goede afstemming van sportevenementen en een goede promotie daarvan draagt bij aan het creëren van een faciliterende sportomgeving en aan een breedtesportcultuur.
- Evenementen: sportevenementen worden beter verspreid over het jaar en krijgen goede promotie. Vrijwilligers kunnen geworven worden via het Sportbureau.

Wat draagt dit bij aan het hoofddoel om meer Leeuwarders aan het bewegen krijgen?

Het orgaan kan zorgen voor een betere afstemming op het terrein van sportactiviteiten en ondersteuning bieden voor verenigingen in de zin van het werven van vrijwilligers en trainers. Het sportbureau kan via de website 'Sporten in Leeuwarden' meer bekendheid geven aan alle sportactiviteiten. Ook zullen op de website nieuwe mogelijke beleidsontwikkelingen op het terrein van sport geplaatst worden. Bezoekers van de site zullen dan gevraagd worden om hun mening en aanvullingen.

Door de goede afstemming en pr bereik je het maximale aantal geïnteresseerde Leeuwarders voor sport. Dit zal een positieve invloed hebben op het aantal Leeuwarders dat in beweging komt.

Wat is bereikt in 2016?

Er is een sportbureau, nauw gelieerd aan de website 'Sporten in Leeuwarden'.

3.4 Werken aan sport als integraal onderdeel van gemeentelijk beleid

Sport heeft verbindingen met vele andere sectoren. De komende periode wordt gewerkt aan het opnemen van sport als vanzelfsprekend onderdeel van Welzijn Nieuwe Stijl, optimale verbinding met werk en inkomen, gezondheidsbeleid, jeugd en onderwijs, cultuur, maatschappelijke opvang, ruimtelijke ordening, wijkzaken en vastgoed.

Er zijn op dit moment, naast de goede samenwerking met jeugd en onderwijs en cultuur op het gebied van de combinatiefunctionaris, al een aantal andere mooie resultaten.

Eén van deze resultaten is de werkwijze van het frontlijnteam Heechterp-Schieringen op het terrein van sport. De frontlijnwerkers nemen sport als aandachtspunt mee in de bezoeken die zij brengen aan de wijkbewoners. Zij maken een match tussen bewoners die aangeven dat zij in het verleden actief zijn geweest bijvoorbeeld als trainer/coach op het gebied van sport en bewoners die aangeven dat zij wel actiever aan sport willen doen. Vanuit het frontlijnteam wordt dan de aanzet tot sportactiviteiten gegeven. Zo is er een wandelgroep, een hardlooptgroep en wordt er zumba in het wijkgebouw gegeven. De trainer van de hardlooptgroep is een wijkbewoner. Zowel de wandelgroep als de hardlooptgroep hebben het afgelopen jaar meegedaan aan Loop Leeuwarden. Daarnaast hebben het afgelopen najaar frontlijnteamleden en wijkbewoners meegedaan aan de bikkelsurvivalrun Leeuwarden (Zie het filmpje op You Tube: frontlijnteam en wijk Heechterp/Schieringen in actie). Aan de hand van 6 survivaltrainingen en gesprekken met ouders is een jeugdsportgroep opgezet. Rond het project zijn gesprekken met ouders gevoerd. Er zijn huiswerk-

oefeningen aangeleverd en deze zijn voor de trainingen besproken met de kinderen. Daar kwam bijvoorbeeld uit dat de kinderen hun kamer gingen opruimen. Tijdens de trainingen werd er gelet op hun gedrag en bijgestuurd. De trainingen worden nu vrijwillig voortgezet. Er zijn al andere instanties die belangstelling hebben getoond voor dit pilot project.

In augustus 2010 is het gezondheidsproject van de Gemeente Leeuwarden gestart. Het gaat hierbij om een gedeeltelijke voortzetting van de Actie Leeuw⁴. Vooral de methodiek van Actie Leeuw (interventiemix, nadruk op preventie en gebruik maken van de bestaande infrastructuur) is overleefd. Het gezondheidsproject richt zich naast overgewicht ook op andere gezondheidsaspecten als bijvoorbeeld bewegen, diabetes en stoppen met roken. Nieuw is de koppeling van de activiteiten aan de werkzaamheden van het Frontlijnteam in Heechterp/Schieringen.

Er zijn al veel, gevarieerde activiteiten gestart, waaronder:

- Bijdrage aan scholing kinderopvang-medewerkers, totaal 300 medewerkers, thema is de relatie tussen eten en bewegen voor kinderen in opvang en de medewerkers, samenwerking met sportinstructeurs van bv Sport en diëtist.
- Scholing van 2 groepen startende ondernemers, totaal 24 deelnemers, scholing gericht op gezondheid en balans werk/privé, in samenwerking met Bureau Zelfstandigen.
- Les gezonde voeding groep 7 en 8 Plataanschool, totaal 30 leerlingen.
- Ouder en Kind Sport Heechterp/Schieringen, 10 kinderen en 10 ouders, serie van 12 lessen, samenwerking met combinatiefunctionaris.
- Sport voor jongens in de Vrijheidswijk 12 t/m 16 jaar, 20 deelnemers per week, looptijd 70 weken, uitvoering door combinatiefunctionaris.
- Acrogym voor meisjes Achter de Hoven/Schepenbuurt/Wielenpôle 8 t/m 18 jaar, 20 deelnemers per week, looptijd 52 weken, uitvoering door combinatiefunctionaris.

Een ander resultaat is het sportplatform voor cliënten maatschappelijke opvang. Mensen die dak- en thuisloos, zwerfjongere zijn of op de vlucht voor geweld, sporten en bewegen minder. Sporten en bewegen helpen om de fysieke en mentale conditie te verbeteren en zorgen voor contacten die de maatschappij dichterbij de cliënten brengen. In Leeuwarden wordt gewerkt aan de opzet van een sportplatform voor cliënten maatschappelijke opvang. Sport wordt hierin als onderdeel van het zorgtraject van een cliënt ingezet. Ook landelijk is enthousiast op dit project gereageerd en wordt het als pilot project toegevoegd aan Meedoen! Sport en bewegen van de Federatie opvang en VWS.

Hiervoor wordt een werkgroep samengesteld bestaande uit interne mensen die vanuit de sectoren raakvlakken hebben met sport.

De komende periode wordt gewerkt om sport bij alle bovengenoemde sectoren een vanzelfsprekend onderdeel van het beleid te laten zijn.

3.5 Hoe verder vorm geven?

Het is de bedoeling dat nadat het beleidsplan door de raad is vastgesteld er per speerpunt een werkgroep komt. Hiervoor zullen sowieso de klankbordleden voor gevraagd worden. Ook worden op de website 'Sporten in Leeuwarden' mensen gevraagd of ze mee willen doen in een werkgroep. Het is de bedoeling dat de trekker van een werkgroep een externe deelnemer is. Dit ook om de veranderde rol van de gemeente vorm te geven: als gemeente een stapje achteruit en gericht op de eigen kracht van mensen. Wel zal de gemeente participeren in de werkgroepen.

Per jaar wordt door de beleidsafdeling sport een uitvoeringsplan voor het daaropvolgende jaar geschreven.

⁴ Actie Leeuw is in de periode 2005-2010 uitgevoerd met als doel het tegengaan en verminderen van overgewicht in Leeuwarden.

3.6 Ander beleidspunt: Topsport en talentontwikkeling

De laatste jaren is er binnen de gemeente Leeuwarden meer aandacht gekomen voor topsport en talentontwikkeling. Topsporters zetten aan tot sporten, zijn een voorbeeld en geven inspiratie voor de breedtesport. Een belangrijk punt om vorm te geven aan topsport en talentontwikkeling was een topsporthal in de planontwikkeling voor het sportgebied in de Zuidlanden. Door de vertraging van de Zuidlanden zal het de komende jaren niet lukken een topsporthal vorm te geven, wel wordt een dergelijke hal gemist. Zo kwam de gemeente Leeuwarden niet in aanmerking voor de organisatie van een aantal topsportevenementen doordat de sporthal op het Kalverdijkje niet aan de door de bonden gestelde minimale eisen kon voldoen. Daarnaast is er het risico dat Leeuwarden haar enige eredivisie spelende club, Aris, kwijt raakt. Zij geven al geruime tijd aan dat de huidige sporthal Kalverdijkje niet toereikend voor hen is. Ook is er het gemis van een topsporthal bij de facilitering van talentontwikkeling op het gebied van zaalsporten. Er zijn op provinciaal, bestuurlijk niveau een aantal afspraken gemaakt over de ondersteuning van Heerenveen dat als enige in het noorden de status van Centrum voor Topsport en Onderwijs heeft ontvangen. De gemeente Leeuwarden wil Heerenveen ondersteunen op het vlak van talentontwikkeling. Er is afgesproken wie zich binnen Friesland waarop gaat concentreren, voor Leeuwarden zijn dit de zaalbalporten. Het gaat hier onder andere om basketbal, handbal en korfbal. Voor het faciliteren van talentontwikkeling op het terrein van zaalbalporten was de sportzone de Zuidlanden een aangewezen plek.

Vanuit bovengenoemde redenen is onderzocht of er andere sporthallen zijn, die weliswaar geen topsporthal kunnen worden, maar die wel naar een hoger plan gebracht kunnen worden. De sporthal die dan naar voren komt is de sporthal Kalverdijkje. Deze zou omgevormd kunnen worden tot een 'sporthal plus'; een sporthal met meer tribunes en betere faciliteiten voor bezoekende gasten.

De komende periode wordt vanuit stadsontwikkeling in samenwerking met de sector sport onderzocht of er mogelijkheden zijn om de sporthal bij het Kalverdijkje up te graden naar een sporthal plus. De planning is om binnen nu en een jaar duidelijkheid te hebben over het al dan niet doorgaan van een dergelijke upgrading.

Wat draagt dit bij aan het Olympisch Plan 2028/beleid van VWS?

- Topsportambitie: met de ontwikkeling naar een sporthal plus kan de gemeente beter bijdragen aan de topsportambitie en kan de gemeente het centrum voor Topsport en Onderwijs in Heerenveen beter ondersteunen.
- Evenementen: door een sporthal plus kan Leeuwarden vaker in aanmerking komen voor het organiseren van topsportevenementen.

Wat draagt dit bij aan het hoofddoel om meer Leeuwarders aan het bewegen krijgen?

Topsporters en talenten inspireren mensen om in beweging te komen. Door het bieden van betere faciliteiten voor deze groepen, zullen meer inwoners van de gemeente Leeuwarden topsporters en talenten in actie zien en gemotiveerd raken om zelf in beweging te komen.

Wat is bereikt in 2016?

Sporthal Kalverdijkje is uitgebreid naar een sporthal plus.

3.7 Uiteindelijk resultaat

Het uiteindelijke doel is meer inwoners van de gemeente Leeuwarden aan het bewegen en sporten te krijgen. Op dit moment voldoet 60% van de volwassen inwoners van de gemeente Leeuwarden aan de beweeg- of fitnorm⁵ (zie ook bijlage 1). Dit is lager dan het landelijk gemiddelde (66%) en hoger dan het Friese gemiddelde (56%)⁶. Voor de volwassen inwoners is onderstaand een streefcijfer geformuleerd.

Wat betreft sportdeelname zijn de Leeuwarder cijfers vergelijkbaar met die van Fryslân en Nederland: 61% van de mensen sport vaker dan 12 keer per jaar. De gemeente wil extra inzetten op de aandachtswijken. Van de inwoners van de aandachtswijken sport gemiddeld tussen de 40% en 50% vaker dan 12 keer per jaar. Ook voor deze groep is een streefcijfer geformuleerd.

Tenslotte is er streefcijfer voor jongeren. Er zijn voor de gemeente Leeuwarden cijfers voor de beweegnorm en het lidmaatschap sportvereniging (zie bijlage 1). Van de jongeren tussen 12 en 18 jaar voldoet in 2008 9% aan de beweegnorm. Dit is lager dan de beweegnorm voor Fryslân (12 %) en Nederland (15%). Ook zijn er in de gemeente Leeuwarden minder jongeren (12-18 jaar) lid van een sportvereniging: 64%; voor heel Fryslân is dit 68%.

Wat is bereikt in 2016?

- Van de volwassen inwoners van de gemeente Leeuwarden voldoet 65% aan de beweeg- of fitnorm.
- Van de inwoners uit de aandachtswijken sport meer dan 50% vaker dan 12 keer per jaar.
- Van de jongeren (12-18 jaar) in de gemeente Leeuwarden voldoet 12% aan de beweegnorm.
- Van de jongeren (12-18 jaar) in de gemeente Leeuwarden is 68% lid van een sportvereniging.

5 GGD Fryslân, Gezondheidsenquête 2010.

6 TNO-monitor Bewegen en gezondheid, 2011; Landelijk gemiddelde is door een verschil in onderzoeksmethode niet goed vergelijkbaar met Friese gemiddelde.

Bijlage 1 Achtergrondinformatie over sporten en bewegen

Beweeg- en fitcijfers

Nederland

Uit de meest recente cijfers van TNO over 2010 blijkt dat 66% van de volwassenen voldoende beweegt. Het gaat hier om de mensen die voldoen aan de beweegnorm (gericht op onderhouden gezondheid) of de fitnorm (gericht op onderhouden fysieke fitheid)', dit wordt de combinorm genoemd.

De beweegnorm voor volwassenen is dagelijks minstens een half uur matig intensieve lichamelijke activiteit op minimaal 5 dagen per week. Het percentage Nederlanders dat aan de beweegnorm voldoet, steeg tussen 2002 en 2009 van 44% naar 61%. In 2010 is een teruggang te zien naar 59%.

De fitnorm is minstens drie keer per week minimaal 20 minuten zwaar intensieve lichamelijke activiteit. Het percentage volwassen Nederlanders die aan de fitnorm voldoen is vrij stabiel en schommelt sinds 2002 rond de 20%.

Er is een aantal groepen die een bewegachterstand hebben. Het gaat hier om ouderen vanaf 65 jaar, met name de groep 75-plussers, niet-werkenden, mensen met een lage opleiding, een zittend beroep, een niet-Nederlandse achtergrond, mensen die niet aan sport doen of met een langdurige aandoening.

Bij kinderen en jongeren (4-17 jaar) voldoet in 2010 49% aan de combinorm.

Wat betreft de beweegnorm (elke dag 1 uur matig intensief bewegen, waarbij minimaal twee keer per week kracht-, lenigheid- en coördinatieoefeningen voor het verbeteren of handhaven van de lichamelijke fitheid) haalt in 2010 17% van de jeugd dit (in 2008 was dit 15%).

Meer kinderen en jongeren halen de fitnorm (minstens 3 keer per week minimaal 20 minuten zwaar intensieve lichamelijke activiteit): 40% van de jongeren voldoet hier aan.

Ook hier zijn een aantal groepen die minder dan gemiddeld bewegen. Dit zijn jongeren in de middelbare schoolleeftijd, meisjes, jongeren die niet sporten en jongeren met een niet-Nederlandse achtergrond.

Daarnaast zijn 12% van de jongeren en 5% van de volwassenen inactief.

Fryslân

Uit de meest recente cijfers van de GGD Fryslân (2010) blijkt dat 56% van de Friese volwassenen in 2010 voldoende beweegt. Dit is lager dan het landelijk percentage van 66. Dit wordt vooral veroorzaakt doordat minder Friezen voldoen aan de beweegnorm: in Fryslân is dit 47% (landelijk 61%). Daarentegen voldoen meer Friezen aan de fitnorm: 27% tegenover 22% landelijk. Hierbij dient opgemerkt te worden dat landelijke cijfers niet helemaal te vergelijken zijn met de Friese, omdat in het TNO onderzoek de vragenlijst 'bewegen' mondeling is afgenomen en in het GGD onderzoek schriftelijk. De mondelinge versie geeft een hoger percentage (norm)bewegers, omdat meer wordt doorgevraagd.

In Fryslân is 6% van de volwassenen inactief.

Wat betreft jongeren zijn voor Fryslân gegevens over de beweegnorm voor jongeren van 12-18 jaar (GGD Fryslân, Gezondheidsonderzoek Jeugd, 2008). Van de jongeren voldoet 12% aan de beweegnorm. Landelijk is dit in dezelfde periode 15%, het meest recente cijfer over 2010 is 17%.

Er zijn geen cijfers beschikbaar over de fitnorm.

Gemeente Leeuwarden

In de gemeente Leeuwarden voldoet 60% aan de combinorm. Dit kan uitgesplitst worden voor twee leeftijdscategorieën: 19-64 jaar en 65 jaar en ouder.

	Leeuwarden	Fryslân	Leeuwarden	Fryslân
	19-64 jr.		>64 jr.	
Beweegnorm	48%	48%	46%	45%
Fitnorm	32%	29%	21%	20%
Combi	62%	58%	53%	51%
Inactief	4%	4%	18%	14%

Leeuwarders tot 65 jaar bewegen iets vaker voldoende dan alle inwoners van Fryslân (62% voldoet aan combinorm tegenover 58% van de Friezen, geen significant verschil). Wat betreft Leeuwarders ouder dan 65 jaar zijn er weinig verschillen met de andere Friese inwoners ouder dan 65 jaar.

Van het GGD onderzoek uit 2008 zijn er voor de jongeren uit de gemeente Leeuwarden cijfers over de beweegnorm. In de gemeente Leeuwarden voldoet 9% van de 12-18 jarigen aan de beweegnorm. Dit is veel lager dan het Nederlandse cijfer en ook lager dan het Friese cijfer (respectievelijk 15% en 12%). Er zijn geen cijfers beschikbaar over de fitnorm.

Geconcludeerd mag worden dat Friezen en in mindere mate Leeuwarders vaker onvoldoende bewegen dan de gemiddelde Nederlander⁷. Dit komt door het minder vaak voldoen aan de beweegnorm (61% tegenover 47%). De fitnorm wordt juist vaker in de gemeente Leeuwarden (30%) en in Fryslân (27%) gehaald dan in heel Nederland (22%).

Wat betreft jongeren kan alleen vergeleken worden op de beweegcijfers; er zijn voor Fryslân en Leeuwarden geen cijfers beschikbaar over de fitnorm. De Friese jongeren en vooral de jongeren uit de gemeente Leeuwarden voldoen minder vaak aan de beweegnorm dan de Nederlandse jongeren.

Sportdeelname

Nederland

In 2007 heeft 61% van de Nederlandse bevolking minstens 12 keer per jaar gesport. Ruim een derde van de bevolking (37%) heeft ten minste 60 keer één of meerdere sporten beoefent en sport daarmee in ieder geval wekelijks.

Per leeftijd zijn er grote verschillen: hoe jonger, hoe meer er gesport wordt: 85% van kinderen van 6-11 jaar sport meer dan 12 keer per jaar. Van de jongeren van 12-19 jaar doet 81% dit, tegenover bijvoorbeeld 60% van 50-64 jaar.

Fryslân

Wat betreft de Friese cijfers van de GGD⁸, dan wordt in Fryslân in 2010 door 61% van de inwoners van 19 jaar en ouder gesport (minstens 12 keer in het afgelopen jaar). Het gaat hier om 66% van de mensen in de leeftijd 19-64 jaar en 40% van de mensen vanaf 65 jaar en ouder.

7 Mogelijk zijn de verschillen kleiner door de andere manier van afnemen van de landelijke vragenlijst. In het landelijke onderzoek is dit mondeling gedaan. Hierdoor kan er meer doorgevraagd worden, wat een hoger percentage normbeweegers kan opleveren.

8 Specifieke vragen over sportdeelname zijn in de gezondheidsenquête opgenomen op verzoek van en gefinancierd door SPORT Fryslân.

Er zijn geen cijfers over hoe vaak jongeren per jaar gesport hebben. Wel zijn er cijfers over het lidmaatschap van een sportvereniging. Bijna zeven op de tien (68%) 12 t/m 18-jarige Friese jongeren is lid van een sportvereniging. Dit is net zoveel als in 2004. Driekwart van de 12 t/m 14-jarigen is lid van een sportvereniging. Dat is meer dan bij de 15 t/m 18 jarigen (63%).

Daarnaast blijkt sportdeelname te variëren onder leerlingen van de verschillende onderwijsvormen. Leerlingen die een lagere opleiding volgen, zijn relatief minder vaak lid van een sportvereniging. Ook de (wat oudere) mbo-leerlingen zijn minder vaak lid van een sportvereniging.

Allochtone jongeren zijn minder vaak lid van een sportvereniging (61%). Ook jongeren die hun eigen gezondheid minder positief ('niet zo best/slecht') beoordelen zijn beduidend minder vaak lid (46%). Verder blijkt van de 12 t/m 18 jarigen met overgewicht een relatief kleiner deel lid van een sportvereniging (61%) te zijn. Daarnaast is van de jongeren die niet aan de beweegnorm voldoen een relatief kleiner deel lid van een sportvereniging (67%) dan van degenen die wel aan deze beweegnorm voldoen (79%).

Voor kinderen in de lagere schoolleeftijd is er een onderzoek van SPORT Fryslân en de Noordelijke Hogeschool Leeuwarden uit 2006. Het gaat hier over de sportdeelname van Friese kinderen van 6 t/m 12 jaar. Met de sportdeelname lijkt het goed te zitten, van de Friese basisschoolkinderen sport 98% 12 keer of meer. Wat betreft de kinderen die één keer of meer per week sporten gaat het nog steeds om 70% van de kinderen.

Ook de organisatiegraad is hoog: 88% van de kinderen sport bij een vereniging.

Wat betreft de beweegnorm betreft is het beeld minder gunstig, de beweegnorm wordt door 21% van de kinderen het hele jaar door gehaald.

Gemeente Leeuwarden

De sportdeelname binnen de gemeente Leeuwarden is eveneens 61%, dus vergelijkbaar met de Friese en Nederlandse sportdeelname (Gezondheidsenquête GGD Fryslân, 2010). Vrouwen en mannen sporten evenveel.

Verschillen tussen groepen

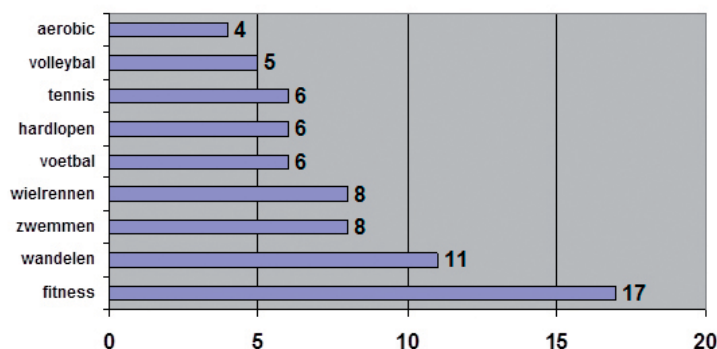
Daarnaast zijn er verschillen tussen groepen. Eén daarvan is de leeftijd: naarmate de leeftijd stijgt, wordt er minder gesport. Zo sport van de 19-34 jarigen 74% en neemt dit stapsgewijs af naar 50% van de 65-74 jarigen. Ook sporten mensen met een lagere opleiding minder vaak dan mensen met een hogere opleiding: 46% tegenover 74% (GGD Fryslân, 2010). Daarnaast sporten homoseksuelen minder vaak dan heteromannen en zijn zij ondervertegenwoordigd in sportverenigingen (Mulier instituut 2009). Een andere groep die minder vaak sport zijn allochtonen: van allochtonen sport 57%, van autochtonen 61% (GGD Fryslân, 2010). Andere groepen die minder vaak sporten zijn mensen met een functiebeperking of chronische aandoening. Van de mensen met een functiebeperking sport 33%, van de mensen met een chronische aandoening is dit 53%.

Uit een onderzoek van de gemeente Leeuwarden blijkt dat er tussen de wijken in de stad verschillen in sportdeelname zijn (Gemeente Leeuwarden, 2009): in een groot deel van de aandachtswijken sport tussen de 40-50% van de volwassenen meer dan 12 keer per jaar.

Daarnaast is bekend hoeveel jongeren uit de gemeente Leeuwarden lid zijn van een sportvereniging (GGD Fryslân, Gezondheidsonderzoek Jeugd, 2008). Het gaat hier om 64% van de 12-18 jarigen. Dit zijn significant minder jongeren dan in Friesland als geheel (68%).

Soorten sport

De meest beoefende sporten in Friesland zijn (GGD Fryslân, 2006): fitness, wandelsport, wielrennen/toerfietsen, zwemmen, hardlopen/trimmen, voetbal, tennis, volleybal en aerobic.

Meest beoefende sporten in Fryslân, GGD Fryslân, 2006.

Voor mannen is, na fitness, voetbal de tweede sport, gevolgd door wielrennen en hardlopen. Voor vrouwen is na fitness, wandelen de tweede sport, gevolgd door zwemmen en aerobic. Voor Leeuwarden zijn dit in 2009 (onderzoek gemeente): fitness, zwemmen, trimmen/hardlopen, wandelsport en wielrennen/toerfietsen.

Teamsport - solosport

Het aantal solosporters overstijgt ruim het aantal duosporters of teamsporters. Al sinds 1979 zit het aandeel Nederlanders dat een duo of teamsport beoefent rond de 20%. Het aantal solosporters (minimaal 1 keer per jaar) is toegenomen van 1979 van 51% naar 70% in 2007. De afgelopen decennia zijn er steeds meer mensen gaan sporten. Deze groei is vooral aan de solosporters toe te schrijven. Voetbal is koploper bij de teamsporten en voor zowel veld- als zaalvoetbal duiden de nieuwste cijfers op een stijgende populariteit. Vooral de toename van veldvoetbal is opmerkelijk van 11% in 2003 naar 14% in 2007. Van de solosporten is zwemmen verreweg het meest populair (36%), gevolgd door fitness/aerobics, 22%, fietssport/wielrennen 23% en hardlopen, trimmen, joggen 18%.

Organisatorisch verband sporten

In de gemeente Leeuwarden (GGD Fryslân, 2010) sporten de meeste mensen ongebonden (34%), gevolgd door fitness/commercieel (25%) en vereniging (23%). Tenslotte sport 16% op een anders georganiseerde manier. De Friese cijfers laten hetzelfde beeld zien. Het enige verschil is dat er in Leeuwarden vaker commercieel/fitness 'bewogen' wordt (25% in Leeuwarden tegenover 21% voor Fryslân).

Vrijwilligers in de sport

In Nederland doen ongeveer 1,5 miljoen mensen vrijwilligerswerk binnen de sport.

Het belang van bewegen

Wat betreft gezondheid heeft het RIVM met behulp van een wiskundig model de opbrengst voor de volksgezondheid van meer bewegen voor de volwassen populatie berekend. Als van de Nederlandse volwassenen er 10% meer voldoet aan de beweegnorm en het aantal niet-actieven 4% lager is, dan zal de totale sterfte 2,3% lager zijn en dalen de prevalenties van diabetes mellitus type II, myocard infarct, colonkanker en beroerte met 1,0 tot 2,4%, vergeleken met de situatie waarbij het beweeggedrag van de Nederlandse bevolking nagenoeg gelijk blijft.

De positieve effecten zijn nog groter na twintig jaar en blijven tenminste dertig jaar zichtbaar.

Cumulatief over een periode van 20 jaar zullen ruim 48.000 mensen minder overlijden.

Het belang van bewegen voor de jeugd ligt niet alleen op het vlak van gezondheid en het voorkomen van overgewicht. Het is ook investeren in bewegen voor het hele leven: mensen die in hun jeugd actief zijn geweest, hebben een grotere kans om later dat sportieve gedrag te continueren.

Ook blijkt uit studies dat sport en bewegen op school een bijdrage kan leveren aan de algemene opvoeding en ontwikkeling van kinderen en jongeren, dus niet alleen op het fysieke domein maar ook ten aanzien van de ontwikkeling van de leefstijl en de cognitieve, affectieve en sociale ontwikkeling. Ook de schoolprestaties kunnen via verhoogde concentratie en aandacht positief beïnvloed worden door bewegen.

Dit is natuurlijk afhankelijk van de frequentie, intensiteit en tijdsduur van sport- en beweegactiviteiten die plaatsvinden. Zo is het bijvoorbeeld belangrijk dat de beweegactiviteiten geleid worden door professioneel kader, maar ook dat ouders zich ondersteunend opstellen naar hun kinderen. Door sport en bewegen ontwikkelen kinderen ook andere talenten, zoals sociale omgang, leiderschap, organisatievermogen en verantwoordelijkheidsgevoel. Sport heeft een gunstige invloed op het ontwikkelen van sociale vaardigheden: kinderen leren omgaan met regels, met winst en verlies en met normen en waarden.

Sportverenigingen in de gemeente Leeuwarden

De gemeente Leeuwarden heeft een groot aantal sporten binnen haar grenzen. Zo zijn er 107 sportverenigingen actief. Het gaat hier om onder andere om atletiek, badminton, basketbal, boksen, dansen, midgetgolf, gymnastiek, handbal, hockey, honk- en softbal, schaatsen, skaten, kaatsen, kegelen, korfbal, roeien, rugby, schietsport, tafeltennis, skiën, tennis, voetbal, duiken, kanoën, toerfietsen, wielrennen, zaalvoetbal, vechtsporten en zwemmen. Voor een nog uitgebreider overzicht wordt verwezen naar de sportwebsite van de gemeente Leeuwarden, bv SPORT en Weening Reclame: www.sporteninleeuwarden.nl. Hier is een overzicht van de verschillende sporten te vinden met doorverwijzingen naar de websites van de verschillende verenigingen.

Sportaccommodaties

Deze sporten worden zowel beoefend op gemeentelijke als op private accommodaties. Wat betreft de gemeentelijke accommodaties gaat het om buitensportvoorzieningen (sportvelden en een atletiekbaan) en binnensportaccommodaties (sporthallen, gymnastiekzalen en zwembaden). Voor de private accommodaties gaat het om voorzieningen in de openlucht (tennisparken) of in overdekte vorm (ijsal, sport-scholen en fitnesscentra).

De gemeentelijke accommodaties worden vaak de basisvoorzieningen genoemd, aangevuld met enkele grootstedelijke publieke voorzieningen. Deze zijn door de politiek benoemd als nodig in een volwaardig pakket aan sociaal-maatschappelijke voorzieningen voor de eigen bevolking en voor de taak als centrumgemeente.

Uitgave gemeente Leeuwarden
Sector Zorg, Hulpverlening en Sport
Cristien Bajema

Foto's:
Elske Riemersma
Fotobureau Het Hoge Noorden

Opmaak:
Sector Communicatie
Monique de Rijke

Print:
Facilitair Beheer

